

ЙОРДАН ЙОВКОВ
ПОСТОЛОВИ ВОДЕНИЦИ

chitanka.info

*„В това време дявола сътворил козата и
като идел при господя,
оседлал пръча, комуто направил юзда от
праз:
оттогава досега козите имат бради.“*

Богомилска приказка

Козите на Марина, Мартиновия син, често минаваха над Постоловите воденици. Цялата гора тогава екваше от звънци. Имаше малки тучени звънци, които сякаш пееха, имаше и големи, железни хлопки, които изрядко и тежко биеха като камбани. Понякога всички тия звънци тъй високо и объркано зазвучаваха, че можеше да се помисли, че стадото, подплашено от вълк или мечка стръвница, наваля надолу и ей сега ще се изсипе връз самите воденици. Но това не ставаше. Козите отминаваха, без да ги види някой, звънциите малко по малко замлъкваха и само някоя хлопка още се чуваше да трака надалеч по урвите, гдето дребният габър свършваше и започваха високи буки.

Тъй биваше винаги. Но една сутрин, когато слънцето току-що беше изгряло и росата още светеше по тревата и по листите на орехите, пред долната воденица се спря един голям черен пръч. Звънциите се чуваха наблизко и не беше мъчно да се разбере, че тоя пръч се е отлъчил от Мариновото стадо. Селяните, които изнасяха и внасяха чували на горната воденица, го видяха, че стои на едно място, сякаш се бои да прекрачи черната сянка, която орехът хвърляше накръст връз поляната. След малко там видяха Женда. Тя стоеше до пръча, даваше му хляб на ръката си и се смееше.

По-късно излезе и Върбан. Като видя мъжа си, Женда се посмути, остави пръча и от слънцето премина в сянката на ореха. Върбан не я забеляза, не видя и пръча. Първата негова работа беше да погледне към горната воденица и като видя, че там стояха разпрегнати коля, а при него нямаше никой, завистта заяде сърцето му като змия. Лицето му потъмня още повече и той се повърна към воденицата. Тогава видя пръча, чу звънциите в гората и разбра, че оттам минават козите на Марина, Мартиновия син. Намразил беше Върбан всички

хора. Пръчът не му правеше никаква пакост, но гневът му избухна против него, грабна камък и го подгони. Пръчът направи малък кръг, размаха роги, като че заплашваше някого, и се спря. Върбан не го погледна вече и влезе във воденицата.

Налегнаха го пак грижите му. „Като че всички се наговорили да отиват все при онзи дъртак — помисли си той. — Знаел бил да кове хубаво камъка и ситно брашно правел. Ако е да се кове камъка, и аз знам да го кова!“ Гневът му се разпалваше от само себе си, влезе в стаята и затърси чука си по полиците.

А вън Женда пак беше помамила пръча и пак му даваше хляб на ръката си. Смееше се. Драго ѝ беше и за да я видят и други, обръщаше се и поглеждаше към горната воденица. И не пръчът се боеше от нея, а тя от него. Подаваше му хляб с едната си ръка, а цяла се дърпаше назад, извита на дъга, готова всяка минута да избяга. Кой знай, може би Женда и никак да не се страхуваше, но тъй ѝ се щеше да се покаже. Сукманът се изопваше върху коравата ѝ снага, едната ѝ коса току падаше отпред и тя нетърпеливо я отмяташе назад. Имаше големи коси. Когато и двете ѝ плитки бяха отзад, увисваха до под коленете ѝ, като два черни смока.

Върбан беше намерил чука си и замислено го оглеждаше отгоре и отдолу, като беше се спрял сред воденицата. После остави чука и се залови да снема камъка, за да го кове. Кречеталото на горната воденица крещеше като лудо и го караше да бърза. Женда влезе, взе бакърите и излезе, но Върбан не я и погледна. Той преграбчи камъка с две ръце, като го подпираше на пояса си, и го заснема. Тежък беше камъкът и трябваша силите на двама-трима души. Върбан запъшка, жилите на шията му се издуха. Изведнъж нещо се обори зад него, той се обърна: на сандъка с житото стоеше пръчът. Голям и черен. Гледа го с продълговатите си жълти очи, дъвче, брадата му се люлее. Върбан му викна, пръчът не се помръдна. Тогава Върбан освободи едната си ръка и посегна за гребача, за да го захвърли. Изведнъж камъкът се отплесна, свлече се надолу, Върбан нито можа да го възпре, нито можа да отбегне и камъкът с всичката си тежест се строполи отгоре му.

Не извика, не изохка. Лежеше на земята, изопнат като мъртвец, камъкът притискаше краката му. Като насън чу, че звъннаха бакъри, тръшнаха се на земята и се разляха. После се чу, че Женда вика. Минаха се сякаш цели часове. „Какво има, булка? Какво стана?“ —

загълчаха мъжки гласове. Усети, че го вдигнаха на ръце и го понесоха. Като че го залюляха на люлка. Не го болеше никъде. Но от колената надолу му беше леко, сякаш краката му ги нямаше.

Все тъй лудо и припряно работеше горната воденица. Там беше останала само баба Ана, стопанката на дядо Ивана. Тя беше болна и не можеше да ходи, инак първа би се затичала. Времето ѝ се стори безкрайно. Най-после мъжете излязоха от воденицата, гледаха в земята, лицата им бяха изплашени. Баба Ана нямаше защо да ги пита, не им каза нищо и когато дойдоха при нея. Пък и дядо Иван не бързаше и само след като изчука лулата си в стената, разправи какво беше се случило.

— И тоя пръч, кой го дявол докара тука!

— А оная, оная хубостница какво прави? — избухна баба Ана.

— Коя?

— Женда, коя. Нали тя даваше хляб на пръча, не видях ли.

— Ех, и ти, все с Женда се залавяш. Какво е крива Женда. Имало глава да пати и туйто...

— Знам аз, не съм сляпа. Току рекли Върбан лош, Върбан краде от житото. Лъжат. Дип добър си е Върбан. Не може челяка да гледа как жена му се увива около всеки мъж и — лош ще е. Ама не ходели на воденицата му, карал се бил с всички. Ще се кара, като има такваз жена...

Дядо Иван спокойно тъпчеше с пръст чибучката си. Лицето му се промени, веждите му се издигнаха и в очите му, напрашени с брашно като на воденичарски плъх, светна лукаво пламъче.

— Слушай какво ще ти кажа, бабо — каза той и смигна с око на селяните. — Сега сме едно: и у нас има един здрав и един болен, и у Върбанови. Какво да правим, а? Аз ще река, да се събере болен с болен и здрав със здрав. Ти върви при Върбана, а аз ще взема Женда!

Селяните се засмяха с глас и затупаха дядо Ивана по гърба. Баба Ана рече да каже нещо, но мъжете бяха влезли във воденицата. Сърдита, със стиснати устни, тя обърна пак очите си към долната воденица. Там нямаше никой. Само пръчът още ходеше наоколо, катряше се по плета на градината и смулеше листата на фиданките.

На другия ден задрънчаха пак звънци из гората. Грееше слънце. Из въздуха се носеха паяжини и мъх от цъфналите каваци. Когато

звънците зазвъниха най-близо и най-високо, ето че се показа Марин, Мартиновият син.

— Ах, Марине, Марине — посрещна го баба Ана и заклати глава, — какво ще правиш сега, Марине!

— Изгубил съм един пръч — каза Марин, — не сте ли го виждали?

— Ах, Марине, Марине, какво направи, Марине!

— Какво съм направил ма...

Той беше цял исполин, с червено, изпечено лице, краката му, обвити с козени наколенници, приличаха на краката на някой звяр. Не разбираше какво му подмята баба Ана, гледаше я безпомощно със сините си детски очи и глупаво се усмихваше. И пак попита за пръча. Тогав баба Ана му разказа какво беше се случило.

Марин се загледа в земята, замисли се и току теглеше с ръка ту едина, ту другия си мустак, и двата увиснали и избелели от слънцето.

— Ще го убия! — извика той и от яд лицето му още повече се изчерви.

От вратата дядо Иван подаде бялата си глава.

— Кого ще убиваш? Пръча ли? Да те убий тебе света сирница с големия тулум! Я се остави. Добитъка си е добитък, какво искаш от него!

— Не го ща аз, дядо Иване, не го ща! — завика Марин и сините му очи светнаха като челик. — Не ща такваз стока. Ти знаеш ли какво ми прави той мене? Като че дявол влезе под кожата му, взе да се лъчи, да се губи, а когато е между козите, таз мушне, онази удари. Вчера пак се залъчи, гледам го... Ха, ей го! — извика Марин и посочи надолу. До воденицата на Върбана, край плета, вървеше пръчът.

Висок и попрегърбен, Марин се заспуца надолу, като държеше на рамото дългата си дрянова гега. След него вървяха кучетата му.

Пръчът беше се показал около градината, затова Марин тръгна нататък. Когато той мина на отвъдната страна и пое покрай плета, някой свирна зад него. Имаше в гората едно птиче, което изсвирваше тъй и стряскаше човека. Марин се обърна: между овошките в градината стоеше Женда и се смееше. Тя беше само на няколко крачки от него, отвъд плета.

— Ела, ела, Марине! — рече тя.

Марин се обърна. Беше още ядосан.

— Де е пръча — каза той, — още тука ще му свлека кожата. Баба Ана ми каза...

— Какво ти каза?

— Каза ми... зарад него, таквоз... човека ти се премазал, камъка паднал отгоре му.

— Нека, нека, Марине! Лошо ли станало, мислиш? Тоз камък мене притискаше, нека притиска сега него!

Тя изрече това с по-нисък глас и без усмивка. Марин я гледаше учуден.

— Какво ме гледаш? — засмя се тя и отново светлина заля очите ѝ. — Я ела, ела тук, да видиш какво ще ти кажа. Ей го прелеза, влез оттам!

Марин послуша и дойде при нея. И други път беше я виждал, но сега му се стори съвсем друга: нито черно, нито бяло беше лицето ѝ, но румено, кръгло. А очите ѝ — какви черни очи! Снагата ѝ избиваше навън, сякаш щеше да пръсне дрехите ѝ. Марин забрави за пръча. Гледаше я и не знаеше какво да каже.

— Знаеш ли какво ще ти кажа, Марине? — заговори Женда. — Откога се каня да ти го кажа, ама ти не дохождаш! Чуй, Марине... да ми дадеш две-три кожички, ерешки, хубави кожички, черни, лъскави. Имам едно кюркче, за него ми трябват. Ей тъй искам да ги туря. Гледай, Марине, ей тъй...

И за да покаже как щеше да тури кожичките, тя прекарваше двете си ръце от шията надолу над изпъкналите си гърди, като все стоеше под сянката на овошките, поръсена със слънчеви петна.

— Нали ще ми дадеш, Марине — говореше Женда и го гледаше право в очите. — Чакай, ела насам, че оная вещица пак гледа — каза тя, като погледна по посока на баба Ана, — какво ще види, ама на, само да има какво да приказва. Ела, ела насам!

Тя вървеше между овошките и фиданките заднишком. Ръченикът ѝ беше се изхулил и косата ѝ беше бухнала, водеше след себе си Марина и гледаше вече не в лицето му, а някак над него. И шепнеше:

— Нали ще ми дадеш, Марине, кожичките?

— Ще ти дам, колкото искаш ще ти дам...

Той също шепнеше. Гласът му се стори пресипнал и чужд.

Колкото и да заничаше, баба Ана не можа да види къде се изгубиха из овошките на градината Марин и Женда. Видя ги, когато

приказваха, той отсам, тя отвъд плета, видя ги и в градината, но после ги изгуби. Малко по-късно видя Марина на чешмата. Той пи вода, изтри се с ръкава си и като че забравил ръката на устата си, загледа се към воденицата, весел, но някак учуден и изненадан. Около воденицата ходеше пръчът, но Марин нито го поглеждаше, нито мислеше да го прибере. След като пи още веднъж и два ж вода, той метна на рамо гегата си и сподирен от кучетата си, тръгна нагоре към габъра, където едвам се дочуваха звънците на козите му.

* * *

Една до друга бяха Постоловите воденици, един и същи човек — някой си Постол, когото бяха забравили вече — беше ги правил някога, но орисията им не беше същата. Едната работеше дено и ноще, бухтеше колелото ѝ, водата се плискаше и шумеше, цялата воденица се тресеше, като че ще се пръсне. Другата мълчеше. Водата се разливаше настрана, корубестият олук съхнеше и се пукаше. По-голям изглеждаше и по-нашироко разпуцаше клоните си орехът, а под него, помрачена от сянката му, воденицата като че се смаляваше от ден на ден, като че потъваше в земята, удавена в бурен. Като жив погребан в нея, умираше Върбан.

А Женда не се спираше на едно място. Ако не беше в градината, отиваше на чешмата. Понякога пък грабваше хурката, подпасваше я на пояса си и тръгваше през поляните. Върви и преде. Руменее се лицето ѝ сред жегата, очите ѝ се тъмнеят, сякаш черни сливи кога зреят на слънце, висят отзад дългите ѝ плитки. Отдалеч личи, че се подсмива. И сякаш не преде, а разсуква нишки след себе си и отдето помине, плете мрежи като паяжина.

Баба Ана я гледа и клати глава: „Примки е турила на всеки път и пътека — мисли си тя; — магия е наляла в чешмата, чума да я тръшне!“

Всичко се обърна наопаки. И по-рано минаваха пътници, отбиваха се на чешмата, но щом пиеха вода, тръгваха пак по работата си. Сега, който пиешевода, не бързаше да си ходи. Бавеха се търговци, джелепи и бегликчии, излежаваха се под сенките, протягаха се, ходеха замаяни като слънчасали и току поглеждаха подир Женда.

Изведнъж гората екваше от звънци и, като змей, донесен от вихрушка, появяваше се Марин. Той отива право при Женда, тя му приказва, смее се, но козарят отвърща потъмнялото си лице и поглежда пътниците. Погледите му тежат като камъни. Някои се досещат и си тръгват. Други се бавят, пият на чешмата, без да са жадни, и тогава Марин налита на тях.

— Тук не е беглишки чаир да си пасете конете! — вика им той. — И ние имаме добитък, тревата трябва и на нас!

И той размахва гегата си, ръкавите му се свличат и показват жилестите му ръце, под късия му кожух, обърнат с козината навън, лъсват пищови и ножове, набучени в силяха му. Не струваше да се заяда човек с тоя едър, полудив козар с широки плещи и увиснали мустаци. И бегликчиите, напети хора със сърмени джепкени и потури от синя чоха, отстъпяха. Разкопчаваха букаите на конете си, качваха се и като поглеждаха още веднъж към Женда, заминаваха си.

Веднъж минаваха керванджии. Случи се, че тъкмо тогава зад планината се беше повдигнал тъмен облак, святкаше се и прогърмяваше. Но когато колята на керванджиите се заспуцаха надолу из урвата при белия сипей, не можеше вече да се разбере дали на небето гърмеше, или гърмяха колелата на кервана. Опъваха се назад големите биволи, размахваха извитите си рога, керванджиите викаха. Изви се вихрушка и повдигна прах от едина край на кервана до другия. Бурята и тъмният облак се изместиха назад. По-страшен изглеждаше сега керванът, който идеше.

Като навалиха по урвата и минаха на срещната страна, колята бавно се проточиха в дълга върволица. Спряха се до водениците. Поляната се изпълни с коля и с биволи. Капнаха само няколко капки, облакът отмина, припече слънце и стана още по-горещо. Керванджиите грабнаха котли и запискаха с вода биволите. После откачиха катраниците и се заловиха да мажат колята си.

Показа се Женда. Тя отиваше на чешмата, пазеше се и бягаше ту от един, ту от други бивол. Керванджиите пуснаха катраниците и се загледаха. Женда наля вода, после пак се върна. Тогава керванджиите грабнаха големите си бъкели и се натрупаха на чешмата. Загълчаха, засмяха се. Между големите калпаци и сиви аби мяркаха се белите ръкави и синият сукман на Женда. Понякога се виждаха и плитките ѝ — разиграни два черни смока.

Баба Ана гледаше от воденицата и когато дядо Иван дойде към нея, каза му:

— И от тия ще остане някой.

— Отде знаеш?

— Има един да пие час по час на чешмата, без да му е жедно. Той ще остане, ще видиш...

И наистина, когато след малко керванът потегли, една кола, колата, която вървеше най-напред и имаше най-едри и най-силни биволи, изведнъж се наведе на една страна, колелото ѝ изхвъркна, оста заора в земята и се счупи. Насъбраха се керванджиите, започесваха се под калпаците, загълчаха. После тръгнаха. Остана само счупената кола. Керванджията извади брадва и започна да дяла. Дялаше, но твърде не бързаше и все се поподсмиваше.

На другия ден той пак дялаше, а до него стоеше Женда. Баба Ана погледна към гората — не се чуваха звънци, Марин не се виждаше. Дълго време тя гледа ту към колата, ту към габъра. Слънцето припече, стопли се и тя задряма.

Затропаха чехли наблизко и тя се събуди. Пред нея стоеше Женда. Баба Ана не можа да я познае: набелисала се и се начервила, изписала вежди като кадъна. Перо със златен варак трептеше на главата ѝ, на гушата ѝ имаше гердан от ален мерджан, на ръцете ѝ дрънчаха гривни. Очите ѝ светеха, смееше се.

— Какво си се направила мари, лудетино! — сопна ѝ се баба Ана, но я гледаше захласната и се чудеше, че не може вече да я мрази. „Много хубост ти е дал господ — помисли си тя, — дано е само на добро!“

Женда сложи ръка на мерджановия гердан.

— Бабо Ано, хубав ли е? Нали е хубав? Керванджията ми го даде...

— Ами белилото?

— И него; всичко. Ах, бабо Ано, да видиш само колко работи има! Колата му вътре като къща. Като отвори един сандък, че какво няма вътре. И огледало има, бабо Ано, всичко има. Много добър челяк. И в Цариград ходил, морето виждал. „Хайде, дума, качи се в колата да те заведе и тебе, ще видиш морето.“ Бабо Ано, да ида ли? Кажи, да ида ли?

— Иди, иди, ако кукувица ти е изпила ума! Как е Върбан?

Женда сви рамене и нищо не каза.

— Слушай, булка — рече баба Ана строго, — остави хорските мъже и си гледай своя. Срамота е и грехота. Какъв е тоз Цариград, какво е туй море! Мъжа си да гледаш, че знаеш ли се...

— Е, че какво да му правя! Не съм господ душа да му дам!

И Женда се спусна надолу, златният варак заблеця на перото ѝ, гривните ѝ задрънчаха. Баба Ана я видя как отиде право при керванджията. Той все още дялаше. А, както правеше и други път, пръчът беше се покачил на покрива на Върбановата воденица и тропаше по керемидите, като че играеше хоро.

Вечерта по тъмно Женда пак дойде при баба Ана. Плака, окайва себе си, окайва Върбана. Заричаше се, че няма да ходи никъде и само него ще гледа. Очите ѝ тъй си останаха пълни със сълзи. Когато си отиде, влезе право във воденицата и нито погледна керванджията. „Сполай ти, боже!“ — рече баба Ана и се прекръсти.

На другия ден Женда излезе пред воденицата. Не отиде при керванджията, но хурката ѝ беше на пояса. Отдалеч се тъмнееха очите ѝ, отдалеч се познаваше, че се смее. И тръгна пак през поляните и запреле. Керванджията беше поправил колата си. След малко той подбра биволите и тръгна да ги пасе. Вървеше по същия път, отдето беше минала Женда. Сякаш го водеше нишката, която Женда беше разсукала след себе си.

Грехота беше да се остави болен човек непригледан. Баба Ана прати дядо Ивана да види Върбана. Когато той прекрачи прага, сепна се и сне лулата от устата си: едно пале се притискаше до стената и жално квичеше. До него стоеше пръчът и с все сила го блъскаше с рогата си. Дядо Иван го пропъди и стори му се, че пропъди дявол. Воденичният камък лежеше на същото място, гдето беше премазал Върбана. Дядо Иван влезе в стаята. Удари го тежка миризма на труп. Жълт и слаб, Върбан лежеше възнак и щом видя дядо Ивана, сбърчи лице от болка и глухо като изпод земята рече: „Изпъди го! Изпъди го навън!“ Говореше за пръча. И се загледа в тавана с големи, уплашени очи.

* * *

На Марина бяха се изгубили три кози. Не беше човек, който може да си прости своя грях, и не се остави, докато не ги намери. Познаваше козите си, както познаваше хората по лицата им. Виждаше, че някъде нещо се белее, и подкарваше стадото си нататък. Като дойде там, разбираше, че не било кози, а бели камъни. И обръщаше стадото си на друга страна. Три дни се губи тъй навътре в планината. Катери се по най-върлите урви, слиза в най-дълбоките усои. Най-после намери трите бели кози, които беше изгубил. Зарадва се, засмя се, извади хурката, която правеше за Женда, и започна да я пъстри със златен и сребърен варак. Мислеше да отиде утре и да ѝ я занесе.

Но не можа да изтрае. Хиляди нишки сякаш го теглеха надолу към водениците. Той скри писачето, с което дълбаеше по хурката, и свърна козите надолу.

Никога звънците на Мариновото стадо не бяха дрънчали тъй високо. Смееха се, приказваха и викаха малките звънчета, големите хлопки гръмко биеха като великденски камбани. Баба Ана ги чу още отдалеч и разбра, че Марин иде. Когато стадото стигна до габъра, звънците позатихнаха и се разляха нашироко. Между водениците се показва Марин.

Той видя колата и разбра, че е счупена и после поправена, но около нея нямаше никой. Не се виждаше и Женда. Марин ходи в градината, гледа във воденицата — нямаше я. Поглеждаше често към баба Ана, но не смееше да отиде при нея. Най-после се реши и отиде.

От вратата на воденицата го посрещна дядо Иван:

— Бре, Марине, бре, човече, де се изгуби? Да не си се борил пак с мечката, със стръвницата? Пак се била явила в Липов дял.

Баба Ана гледаше Марина и очите ѝ хитро святкаха.

— Мечката не е в Липов дял — каза тя. — Мечката е тука, при водениците. Не е страшна, не хапе. Има таквиз едни дълги коси и черни очи. Пие на чешмата и когато е жедна, и когато не е, а очите ѝ играят ту насам, ту нататък...

И баба Ана искаше да срещне очите на Марина, но той гледаше навъсен в земята.

— Хм... мечка, каква ще да е таз мечка? — рече той.

— Уж не знаеш. А малко ли си пил и ти вода след нея, пил си, без да ти е било жедно. И само да си ти! А ей го керванджията, пи и той, и тука си остана.

Изведнъж Марин се изправи, стана страшен и попита:

— Де е Женда?

— Че знам ли, Марине — кротко заговори баба Ана, — знам ли, сине. Видях я, че излезе с хурка, подбра и керванджията биволите си. Не знам, сине, не знам.

Марин не я дочака да свърши и тръгна нагоре към стадото си. Когато се закри в габъра, погледна към водениците, погледна наоколо: Женда я нямаше. Тогава той извади хурката, която беше скрил под кожуха си, начупи я и я захвърли. Не чуваше вече звънците на стадото си, не го свърташе в гората. Няколко пъти той се връща и кръстосва около водениците. И сякаш растеше и ставаше по-голям и по-страшен. Веднъж мина близо до баба Ана. Не я погледна. Баба Ана не посмея да му се обади.

На другия ден той пак дойде. Беше страшна жегга. Женда пак я нямаше. Марин не се грижеше вече за стадото си, а преваляше през баири, през долове. Понякога се спираше и търсеше с очи. Камъните около него лъхаха топлина, сякаш се топяха от горещината. Слънцето печеше право над главата му и сянка не оставаше зад него. Мисли нямаше в ума му. Смътно разбираше какво беше станало с Женда, смътно разбираше какво става с него. Искеше да я улови и да я реже на късове. Спомняше си, че последния път, когато беше я виждал, тя се смееше и му думаше: „У, Марине, какъв си грозен! Мечка, дърта мечка!“ Дохождаше му на ум за кожичките, които ѝ беше дал. „Ще си ги взема!“ — казваше той със стиснати зъби. Но веднага разбираше, че не е в туй болката му. Искеше му се да се върне в планината, да се скрие от хората, да си живее там самичък, както по-рано. Но знаеше, че и това няма да стане. И разбираше само, че голяма, страшна беда е паднала на главата му.

И той вървеше по напечената земя. След него идеха кучетата му с помътени очи и увиснали езици. Звънците се чуваха на няколко места в гората. Марин се спря, послуша, но не можа да разбере, че стадото му се беше разкъсало.

Изведнъж полъхна вятър, вдигна се прах. Марин повдигна очи: над планината се повдигаше облак. Не беше равен и тежък облак, а гъсти и черни кълба, които се навдигаха и се въртяха като пожарен дим. Духна вятър, най-напред топъл, после хладен. Притъмня и

запръскаха капки. Вятърът размяташе вече цялата гора. Червени светкавици се гърчеха като змии. Трещеше.

Повече по навик, отколкото с усилие на волята си, Марин забърза към стадото си, прибра го на завет, сам се подслони под едни скали. И повече нищо не видя, защото всичко потъна и се изгуби в бясната виелица на дъжда.

Марин не чуваше трескавиците, не мислеше за нищо. По едно време разбра, че стана по-тъмно и по-огнено светеха светкавиците. Мръкваше се. Той скочи и тръгна по дъжда. Беше му задушно и сне калпака си. Капките капеха по главата му като вряла вода. Когато беше още в гората, дъждът престана, а когато се надвеси над водениците, половината небе се беше прояснило. Из всички долове течаха мътни бари.

Марин заслиза към водениците. Един глух и страшен вой го накара да спре: бучеше долу реката, голяма и мътна. Но каменният мост стоеше здрав и водата стигаше до него. Съвсем ниско беше слязъл облакът на изток и в изчистеното небе над него се показва месецът, още червен и тъмен.

Марин вървеше наспоред дола. Една покрита кола заскрибуца из пътя под него, той я погледна и я замина. Но като излезе при чешмата, видя, че колата на керванджията я нямаше. Мина му най-страшната мисъл през ума. Видя, че дядо Иван слиза отгоре и държи в шепите си запалена свещ и пази да не я угаси вятърът.

— Нека върви, където ще! — викаше той, като навярно отговаряше на баба Ана. — Широк ѝ път! Не ми е за нея мене, а за челяка. Челяк умира тук, християнин умира, трябва да му се тури една вощеница в ръката...

Изведнъж Марин разбра всичко. Повърна се и тичешката се спусна подир колата. Бавно пристъпяха биволите, Марин стигна колата, навдигна се и погледна отзад: вътре седеше керванджията, а до него Женда. Той беше я прихванал с ръка през кръста. Тъмно беше, не можеше да види лицето му, но му се стори, че е млад и хубав.

Марин остана на мястото си, като треснат. Помисли, че не трябва да се препречва между тия млади хора, че е див и грозен. Мъчно му стана, искаше да се върне. Но в тоя миг колата затрака по моста и Марин трепна, хвърли гегата си на земята, спусна се и на два-три скока

настигна колата. И като я подхвана за стърчишката, повдигна я със страшната си сила и я отхвърли през моста.

Не видя нищо, не чу вик. Видя, че едина бивол беше паднал на предните си нозе и се изправи. И двата, като видяха, че колата я няма зад тях, повлякоха откършения процеп, забързаха с издигнати глави и потънаха в тъмнината.

Марин дишаше тежко. Усети ръцете си празни и се огледа за гегата си. Дойде на мястото, гдето беше я оставил, и я взе. Месецът беше побелял. Марин метна гегата си на рамо и като че нищо не беше се случило, бавно завъзпира нагоре из баира. Лъчите на месеца топяха тъмнината, от шубраците падаха капки като сълзи.

На едно място Марин чу стъпки зад себе си и се обърна: след него идеше пръчът.

Издание:

Йордан Йовков, „Събрани съчинения в шест тома“, Том втори; „Български писател“, С. 1976. Под общата редакцията на Симеон Султанов.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.